

WANT VAN U IS HET KONINKRIJK!

van ideaal naar inspiratiebron

Bezinningsmoment UnieCongres 31 januari 2009

Jos Douma

Schriftlezing: Marcus 1:9-15

In die tijd kwam Jezus vanuit Nazaret, dat in Galilea ligt, naar de Jordaan om zich door Johannes te laten dopen. Op het moment dat hij uit het water omhoogkwam, zag hij de hemel openscheuren en de Geest als een duif op zich neerdalen, en er klonk een stem uit de hemel: 'Jij bent mijn geliefde Zoon, in jou vind ik vreugde.' Meteen daarna dreef de Geest hem de woestijn in. Veertig dagen bleef hij in de woestijn, waar hij door Satan op de proef werd gesteld. Hij leefde er te midden van de wilde dieren, en engelen zorgden voor hem. Nadat Johannes gevangen was genomen, ging Jezus naar Galilea, waar hij Gods goede nieuws verkondigde. Dit was wat hij zei: 'De tijd is aangebroken, het koninkrijk van God is nabij: kom tot inkeer en hecht geloof aan dit goede nieuws.'

In januari ben ik in de Fonteinkerk hier in Haarlem begonnen met een prekenreeks over het koninkrijk van God. Als gemeente gaan we ons een half jaar lang verdiepen in dat thema. En ik doe dat omdat ik geloof dat we in de kerk te weinig oog hebben voor het koninkrijk van God dat gekomen is en dat komt. Al ergens begin december had ik doorgegeven aan de organisatie van dit congres dat dit inspiratiemoment zou gaan over dezelfde thematiek: 'Want van u is het koninkrijk!'

Nu stond er gisteren (vrijdag 30 januari 2009) in het Nederlands Dagblad een interessant artikel op pagina 12. 'ChristenUnie neemt afscheid van herkersteningsideaal.' Als ik de richting van dat verhaal even heel kort door de bocht samenvat: 'Laat een christelijke politieke partij vooral niet denken dat ze moet bouwen aan het koninkrijk van God!' En ik had vandaag - gegrepen door een ontluikende nieuwe visie voor dat koninkrijk en analfabeet in de discussies rond christelijke politiek - zelfs het woord 'theocratie' in de mond willen nemen - maar gelukkig, ik kon het woord nog net op tijd inslikken.

Zo meteen kom ik wel op deze dingen terug.

--

Laten we eerst even proberen te peilen wat Jezus nu bedoelt te zeggen met deze woorden: 'het koninkrijk van God is nabij.' Jezus spreekt deze woorden temidden van het volk Israël. Er leefde onder de Israëlieten een sterke messiasverwachting. Er zou een christus komen en door hem zou werkelijkheid worden wat de profeten van oudsher hadden aangekondigd: hij zou Gods koningschap op aarde realiseren!

En toen kwam Jezus. Door Johannes aangekondigd als degene die niet zou dopen met water, maar met de heilige Geest. Door God vanuit de hemel aangewezen als zijn oogappel: 'Jij bent mijn geliefde Zoon, in jou vind ik vreugde.' Door de Satan op de proef gesteld en het woord overwon.

En dan is Jezus klaar voor zijn openbare optreden. Hij gaat Gods goede nieuws brengen. Dit was wat hij zei. 'De tijd is aangebroken, het koninkrijk van God is nabij: kom tot inkeer en hecht geloof aan dit goede nieuws.'

Hij spreekt dus! Zeker, hij geneest ook, hij drijft demonen uit, hij gunt blinden het licht in de ogen en lammen kunnen lopen. Maar vóór alles: hij spreekt. En hij heeft een revolutionaire boodschap, deze Jezus. Dat langverwachte koninkrijk is er nu! En ik stel me zo voor dat de mensen rondom Jezus eens om zich heen hebben gekeken. 'Waar is dat koninkrijk? Waar zijn de soldaten? Waar is het machtsvertoon? Waar staan de slagorden opgesteld? Waar is überhaupt iets te zien?'

En ze kijken nog eens om zich heen, en ze richten dan de blik weer op de spreker. En zij zagen niemand dan Jezus alleen. Hij spreekt. Hoor: 'De tijd is aangebroken, het koninkrijk van God is nabij!' En zij zagen niemand dan Jezus alleen. Er is niets veranderd nog, en toch is alles veranderd. Want hij is er: Jezus, de messias, de timmerman uit Nazaret. En in hem is het hemelse koninkrijk van God op aarde gekomen.

--

Als we zoeken naar het koninkrijk van God, dan is dit de eerste ontdekking die we moeten doen: Jezus is het koninkrijk in eigen persoon. En van dat koninkrijk is heel het evangelie vol. Voortdurend spreekt Jezus erover. Jezus vertelt verhalen: 'Het is met het koninkrijk van God als met een schat die verborgen lag in een akker. Iemand vond die schat ('surprise!') en vanwege zijn vreugde over die schat verkoopt hij alles wat hij bezit om die akker te kopen.' Jezus proclameert oneliners: 'Als je niet als een kind open staat voor het koninkrijk van God, zul je er zeker niet binnengaan.' Jezus leert bidden: 'Laat uw naam geheiligd worden, laat uw koninkrijk komen, laat uw wil gedaan worden, op aarde zoals in de hemel.' O, dat koninkrijk van u!

En opeens gaan Psalmen ook klinken als opwekkingsliederen waarin de koning wordt bejubeld: 'U, koning, bent de mooiste van alle mensen en lieflijkheid vloeit van uw lippen - God heeft u voor altijd gezegend.' Psalm 45.

Zo is er ook Psalm 72. Daar preekte ik afgelopen zondag over, de zondag na de inauguratie van Obama. En het gebed van Psalm 72 vers 1 en de gebedszinnen die ds. Rick Warren namens ons allen bad op de trappen van het Capitool gingen met elkaar in gesprek. De Psalm bidt: 'Geef, o God, uw wetten aan de koning, uw gerechtigheid aan de koningszoon.' En Rick Warren bad: 'Geef onze nieuwe president, Barack Obama, de wijsheid om ons te leiden met nederigheid, de moed om ons te leiden met integriteit, de compassie om ons te leiden met generositeit. Zegen en bescherm hem!'

En helderder dan ooit stond het me voor de geest: christelijke politiek bedrijven heeft alles te maken met het koninkrijk van God. Het heeft te maken met wetten en met recht, want daar heeft God passie voor. Het heeft te maken met nederigheid en integriteit en generositeit, want in die deugden waait de Geest. Het heeft te maken geloof hechten aan het goede nieuws, want dat kwam Jezus verkondigen op aarde zoals in de hemel.

'Het koninkrijk van God is nabij!' Waar Jezus Heer is, daar wordt het koninkrijk zichtbaar en ervaarbaar op deze wereld. Maar niet voor niets gebruikt Jezus dat wat onheldere, dat wat geheimzinnige woord: 'Nabij'. Is het er nu al wel of is het er nu nog niet?

En het is precies in deze spanning dat wij leven. Het is precies in deze spanning dat we christelijke kerk zijn: de spanning van het koninkrijk dat er al is en dat nog moet komen. Het is precies deze spanning waar een christelijke politieke partij in staat: tussen het diepgewortelde geloof dat in Jezus Christus Gods koninkrijk op aarde is gekomen en de rotsvaste hoop dat het koninkrijk nog moet komen.

Hoe houd je deze spanning uit zonder te vervallen in enerzijds gesecculariseerde en ongeestelijke zakelijkheid die het koninkrijk slechts als toekomstmuziek ziet en anderzijds te bouwen aan een koninkrijk waarvan de muziek nu al in volle harmonie tot klinken zou zijn te brengen?

Hoe? ‘En zij zagen niemand dan Jezus alleen.’ Jezus zien dus: de gekruisigde, de timmerman uit Nazaret, de ware wijnstok, de profeet, de dienaar, de mensenzoon, de vriend van zondaars, de koning op de ezel, de bruiloftsgast uit Kana, de bruidegom die op zich laat wachten, het lam van God, de leeuw uit de stam van Juda, de wonderbare raadsman, de sterke God, de Heer die ons vanuit het toekomstige koninkrijk van God toeroept: ‘Alles maak ik nieuw!’

Niet wij bouwen aan het koninkrijk. Dat doet de kerk niet (de kerk is zo vaak nog het tegendeel van het koninkrijk van God), en dat doet een christelijke politieke partij ook niet. Wat doet een christelijke politieke partij dan wel als het gaat om dat koninkrijk van God?

--

Kijk, ik begrijp er wel iets van als er wat sceptisch wordt gedaan over dat theocratische ideaal. Als we Jezus vanuit de toekomst horen zeggen ‘Ik maak alles nieuw’ moeten wij hier in een postchristelijk Nederland inderdaad niet gaan knutselen aan het ideaal van een herkerstende samenleving als Gods koninkrijk op aarde. Dat koninkrijk komt van de andere kant, uit handen van Jezus.

Het koninkrijk: geen **ideaal** dus waaraan wij bouwen, maar wel graag een **inspiratiebron** waaruit wij putten! Hoe?

1. **Het gaat om politici die geïnspireerd zijn door het koninkrijk van God.** Inspiratie. Het woord spiritualiteit moet vallen. Want het koninkrijk van God brengt een eigen spiritualiteit met zich mee. Spiritualiteit heeft te maken met de Geest en heeft te maken met leven. Spiritualiteit is door de Geest van Jezus geïnspireerd leven. Christelijke politici moeten niet allereerst uitblinken in professionaliteit omdat dat al gauw ontaardt in een uiteindelijk gesecculariseerde vorm van het inzetten van je gaven en talenten. Maar laten christelijke politici uitblinken in spiritualiteit: een spiritualiteit die gestempeld wordt door de Geest van het koninkrijk. En dat is een geest van vrede en vreugde, een geest van geloof, hoop en liefde.

2. **Het gaat om politiek die past bij de stijl van het koninkrijk van God.** De stijl van het koninkrijk leren we alleen als we naar Jezus kijken. Trefwoorden zijn: integriteit, nederigheid, generositeit, barmhartigheid, oprechtheid, authenticiteit. Laat de stijl van het koninkrijk het dagelijkse werk, de dagelijkse contacten, de dagelijkse vergaderingen kleuren: zachtaardigheid, zelfbeheersing, trouw. De stijl van de bergrede waarin geluk niet wordt afgemeten aan succes maar aan attitude: ‘Gelukkig wie nederig van hart zijn, want voor hen is het koninkrijk van de hemel’.

3. **Het gaat om passie voor het oprichten van tekens van het koninkrijk van God.** Nogmaals: het gaat niet om het najagen van een theocratisch ideaal. Maar we moeten niet vergeten dat dit de diepste realiteit is: er is maar één Heer die regeert: Jezus, door Thomas aanbeden met deze woorden: ‘Mijn Heer en mijn God!’ En deze Heer kiest ervoor om door zijn Geest mensen in te schakelen om tekens van het komende koninkrijk op te richten: kleine oases van recht temidden van onrecht; kleine oases van groene duurzaamheid temidden van een grijs en grijs milieu; kleine oases van verdraagzaamheid in een wereld waarin onverdraagzaamheid de toon lijkt aan te geven.

--

Het gaat om politiek in de gestalte van die telg uit de stonk van Isaï, zoals in dat visioen van de profeet Jesaja:

*De geest van de HEER rust op hem:
een geest van wijsheid en inzicht,
een geest van kracht en verstandig beleid,
een geest van kennis en ontzag voor de HEER. (Jesaja 11:2)*

Het gaat om politiek in de gestalte van de dienaar van de HEER:

*Hij schreeuwt niet, hij verheft zijn stem niet,
hij roept niet luidkeels in het openbaar;
het geknakte riet breekt hij niet af,
de kwijnende vlam zal hij niet doven.
Het recht zal hij zuiver doen kennen. (Jesaja 42:2-3)*

--

Gebod: Heer, we bidden om de ervaring van uw glorierijke koningschap. We zoeken uw koninkrijk en zijn gerechtigheid. We smeken om een levensstijl die past bij uw koninklijke heerschappij: nederig, integer en genereus, vol van genade en waarheid. We prijzen u als de Heer die regeert. En dit is ons verlangen: dat u koning bent in het leven van ieder van ons persoonlijk en dat uw Geest waait door onze gedachten en onze woorden en onze daden zodat er iets van u, Heer Jezus, zichtbaar en ervaarbaar wordt. Want van u is het koninkrijk. Van u is de kracht. Van u is de glorie tot in eeuwigheid. Amen.